

עתודות קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ

דו"ח דירקטוריון

ליום 30.06.20

עתודות קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ (להלן - "החברה")

דוח הדירקטוריון על מצב עניני התאגיד לתקופה שנתיימה ביום 30 ביוני, 2020 סוקר את השינויים העיקריים בפעילות החברה לתקופה של ינואר ועד יוני 2020 ("תקופת הדוח") הדוח נערך בהתאם לחוזר פנסיה 7-3-2007 שפורסם על ידי רשות שוק ההון, –אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון .

כללי

קרן הפנסיה עתודות הינה קרן ותיקה מאוזנת שהוקמה בשנת 1993 (להלן: "הקרן"). הקרן הוקמה במקורה על ידי אגודת הביטוח החקלאי בשיתוף עם סוכנות הביטוח (דאז) מבטח שמיר. בקרן כ- 23,500 עמיתים אשר מתוכם כ- 14,000 חברי קיבוץ. ככל קרנות הפנסיה הותיקות נסגרה עתודות בפני מבוטחים חדשים החל משנת 1995 ואוכלוסיית מבוטחיה הינה אוכלוסייה מוגדרת וקבועה למעט מקרים חריגים של הצטרפות על פי הסדרי רציפות מפנסיה תקציבית.

עתודות פועלת בשיטת הגדרת זכויות כאשר מודל ההפרשות והתשלומים של עתודות מבוסס על שיטה של "מנות פנסיה". העיקרון המנחה במודל זה הינו פילוח כל תשלום לרכיבי הכיסוי השונים בשיעורים משתנים בהתאם לטבלאות אקטואריות המבוססות - בין היתר - על גיל/מגדר/שנת לידה של החוסך. וכך, באמצעות יחוס פרטני של תשלום למשלם הספציפי, על אפיוניו האקטואריים וקביעת מנת הפנסיה על בסיס אפיונים אלה ובאמצעות מנגנון האיזון האקטוארי, נמנע הסיכון של כניסה לגירעונות אקטואריים כתוצאה מהתחייבויות יתר.

בהתאם לתקנון הקרן, מופעלים בקרן שלושה מסלולי פנסיה: המסלול הראשון - פנסיית זקנה רגילה לעמית; המסלול השני - פנסיה מקיפה לעמית; והמסלול השלישי - פנסיית זקנה לעמית בקבוצה. כאמור לעיל פנסיית הזקנה לעמית בקבוצה מכילה אלמנטים נוספים (מוגבלים) מעבר לפנסיית הזקנה הרגילה.

בקרן קיימות כ- 120 בועות אקטואריות שחלקן בועות קיבוציות. דהיינו, בועה כקיבוץ, וחלקן בועות משפחתיות. לכל אחת מהקבוצות (הבועות) מנוהל מאזן אקטוארי נפרד. כלומר, בעוד קרנות פנסיה רגילות מקיימות איזון אקטוארי בקרב כלל העמיתים שלהם (או בקרב קבוצות גדולות של אלפי/עשרות אלפי מבוטחים) קרן עתודות מנהלת מאזן אקטוארי פרטני לכל קבוצה בנפרד.

במהלך חודש מאי 2018 ובהתאם להוראות הממונה על רשות שוק ההון, הגישה החברה בקשה לעדכון מקדמי ההנחות האקטואריות ובכלל זה לתיקון לוחות התמותה בהתאם להוראות הממונה במסגרת חוזר פנסיה 6-3-2017. ביום 26 ביוני, 2019 ניתן אישור הממונה לנוסח התקנון שהוגש. במהלך חודש מרץ 2020 הגישה החברה בקשה לתיקון תקנון קרן הפנסיה בהתאם להוראות חוזר ביטוח: 10-1-2019. במסגרת הבקשה התבקש, בין היתר, אישור הממונה לעדכון ההנחות האקטואריות ומקדמי התמותה כפי שפורסמו בחוזר; התאמת הוראות תקנון הקרן להוראות חוק הפיקוח שירותים פיננסיים (ביטוח), (תיקון 33), התשע"ז – 2017 כפי שפורטו בפרק 2ז'; כרית ביטחון לקרנות פנסיה ותיקות שאינן בהסדר, בין היתר בהתייחס לחלוקתה לקבוצות הקיימות בקרן; תיקון הוראת התקנון בנושא מנגנון ההפחתה של מנות הפנסיה. נכון למועד אישור הדוחות טרם התקבל אישור הממונה לבקשה.

1. התפתחויות מאז הדוח האחרון**1.1 שינויים בהרכב הדירקטוריון וועדותיו**

בתקופת הדוח לא חלו שינויים בהרכב הדירקטוריון וועדותיו.

ביום 30 באפריל 2020, התקבל אישור הממונה למינוי הגב' חני דוד כדירקטורית בחברה. הגב' דוד החליפה את הדירקטור טל כהן.

ביום 31 במאי 2020, התקבל אישור הממונה למינוי מר עומר סיגלר כדירקטור בחברה. מר סיגלר החליף את הדירקטור רועי כרמון.

1.2 מגבלות ופיקוח על עסקי התאגיד

בפרק זה יסקרו חוקים, תקנות, חוזרים וניירות עמדה מהותיים ביותר או טיטות של חוקים, תקנות חוזרים וניירות עמדה, שפורסמו על ידי הכנסת, הממשלה או הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון בנושאים מהותיים (להלן: "הממונה"), לפי העניין, הרלבנטיות לפעילות החברה שפורסמו בתקופת הדוח, ככל שקיימים וכן, הוראות דין מהותיות מתקופות קודמות לתקופת הדוח.

1.2.1 חקיקה ראשית וחקיקת משנה**תקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש)**

במהלך הרבעון הראשון לשנת 2020 פורסמו מספר תקנות שעת חירום בקשר עם התפשטות הנגיף בישראל (להלן: "תקנות שעת חירום"). תקנות שעת החירום מסדירות בין היתר את ההוראות לעניין חובת בידוד; הגבלת פעילות; וכן הוראות לעניין הגבלת מספר העובדים במקום העבודה. החברה ועובדיה מקיימים את הוראות תקנות שעת החירום כנדרש, וכן עוקבים באופן שוטף אחר הנחיות משרד הבריאות כפי שמתפרסמות מעת לעת.

1.2.2 חוזרי הממונה

להלן שינויים מהותיים שחלו בהוראות הדין החלים על החיסכון הפנסיוני במהלך הרבעון:

חוזר גופים מוסדיים 2-3-2020: תשלומים למקבלי קצבאות שיצאו מהארץ לתקופה ממושכת - הוראת שעה על רקע**אירוע הקורונה**

ביום 19 באפריל 2020 פורסמה הוראת שעה בעקבות התפשטות נגיף הקורונה בישראל ביחס לחוזר בעניין תשלומים למקבלי קצבאות שיצאו מהארץ לתקופה ממושכת. יוזכר, כי החוזר פורסם על רקע פרסום צו הגנת הפרטיות (קביעת גופים ציבוריים) (תיקון), התשע"ט-2019 (להלן: "הצו") שפורסם באפריל 2019. במסגרת הצו נקבע כי קרן פנסיה רשאית, לצורך בדיקת זכאות להמשך קבלת קצבה מקרן הפנסיה, לקבל מידע וידיעות בשאלה אם מקבל הקצבה שוהה מחוץ לישראל למשך תקופה רציפה העולה על שישה חודשים, והכל בהתאם לנתונים שבידי רשות האוכלוסין. מטרת החוזר היא לקבוע את חובתן של קרנות הפנסיה לפנות לרשות האוכלוסין לצורך קבלת מידע וידיעות כאמור, על מנת לאמת את היותו של מקבל הקצבה בחיים.

במסגרת הוראת השעה נקבע, כי במשך שלושה חודשים חברה מנהלת לא תעכב תשלומי קצבה למקבל קצבה שלא המציא אישור חיים כפי הנדרש בחוזר.

חוזר גופים מוסדיים 6-9-2020: ניהול נכסי השקעה – הוראת שעה על רקע אירועי הקורונה

ביום 2 באפריל, 2020 פורסמה הוראת שעה על רקע אירועי הקורונה המתקנת את הוראות חוזר ניהול נכסי השקעה. חוזר זה מקל בדרישות דיווחי משקיע מוסדי לממונה על חריגה אקטיבית או חריגה פאסיבית מהותית, כך שבמקום חובת דיווח בתוך עשרה ימי עסקים מהמועד שבו התגלתה החריגה לראשונה יוארך מועד הדיווח לתקופה של חודש, וזאת כהוראת שעה למשך שלושה חודשים. עוד נקבע במסגרת חוזר זה כי חריגה מטווח הסטייה כפי שנקבע על ידי המשקיע המוסדי ועד לטווח סטייה של 10 נקודות האחוז, לא תחשב כשינוי במדיניות ההשקעה, אלא תיחשב כחריגה פאסיבית, כך שוועדת ההשקעות תידרש לקבוע את המועד לתיקונה.

חוזר גופים מוסדיים 9-9-2020: שירות ללקוחות גופים מוסדיים – הוראת שעה

ביום 16 באפריל, 2020 פורסמה הוראת שעה לחוזר שירות ללקוחות גופים מוסדיים. במסגרת הוראת השעה תוקנה הוראת סעיף 4 להוראת המעבר כפי שנקבעה בחוזר, כך שאפשרו לגופים המוסדיים לחרוג מזמני המענה הנדרשים בחוזר ולהחריג מהמוצע השנתי את נתוני המענה בתקופה שמיום 15 במרס, 2020 ועד למועד פקיעתן של תקנות שעת חירום (הגבלת מספר העובדים במקום עבודה לשם צמצום התפשטות נגיף הקורונה החדש), התש"ף-2020, או כל חיקוק אחר שיבוא במקומו. כמו כן, הרשות נעתרה לצורך של הגופים המוסדיים להיערך ליישום הוראות החוזר ובמסגרת זו תוקן סעיף התחילה (סעיף 5 להוראת השעה) ותחילתו נקבעה ליום 29 באוקטובר, 2020.

חוזר גופים מוסדיים 10-9-2020: דירקטוריון גוף מוסדי – הוראות שעה על רקע אירועי הקורונה

ביום 20 באפריל, 2020 פורסמו הוראות שעה על רקע אירועי הקורונה המתקנות את הוראות לחוזר דירקטוריון גוף מוסדי. במסגרת הוראת השעה מבוטלת חובת הדירקטוריון וועדותיו להתכנס לפחות פעם ברבעון באופן פיזי; מתאפשר לדירקטוריון לדחות דיונים בנושאים ודיווחים אשר מועדם קבוע בהוראות הממונה, ובתנאי שהדירקטוריון מצא שאין בדחיה כדי להשית סיכון מהותי על הגוף המוסדי או לקוחותיו, וכי הדיון או הדיווח אינו קשור לאירוע הקורונה; מתאפשרת הצגה של נושאים ועדכונים בישיבות דירקטוריון או ועדותיו המשותפות לגוף המוסדי וכן דחייה של מועד אישור הפרוטוקולים של ישיבות דירקטוריון וועדותיו. כמו כן, על מנת לאפשר לרשות שוק ההון פיקוח אפקטיבי על עבודת הדירקטוריון וועדותיו בעת זו, נקבע כי גוף מוסדי ימסור לממונה תמצית החלטות דירקטוריון או ועדות שהתקבלו בישיבה שעסקה באירוע הקורונה לכל המאוחר 5 ימי עסקים ממועד קיום הישיבה.

חוזר גופים מוסדיים 12-9-2020: מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני-עדכון

ביום 26 במרץ 2020 פורסם תיקון לחוזר בעניין מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני, אשר אפשר למעסיקים לבצע הפקדת כספים לחשבון קופת גמל של עובדיהם באמצעות הרשאה לחיוב חשבון, על בסיס המידע המדווח בקובץ ממשק מעסיקים שבנספח ה' – ממשק מעסיקים. בהמשך ביום 27 באפריל 2020, פורסם עדכון לחוזר אשר קבע, כי על מנת ליעל את תהליך איסוף המידע הרלוונטי עבור המעסיק, המסלוקה הפנסיונית תוכל לאמת את ההרשאה של הגורם המתפעל ולהעביר למעסיק את המידע כאמור, בכפוף לכך שלגורם המתפעל קיימת הרשאה לביצוע פעולה לקבלת מידע בגין כספי פיצויי שנצברו בתקופת העסקתם של כל עובדיו של אותו מעסיק. עדכון החוזר נכנס לתוקף ביום 26 ביולי 2020. החברה נערכת ליישום התקנה.

חוזר גמל 2-2-2020: משיכת כספים מחשבונות קטנים בקופת גמל - תיקון

ביום 16 ביוני 2020 פורסם תיקון לחוזר משיכת כספים מחשבונות קטנים בקופת גמל. החוזר קבע כי החברות המנהלות יחויבו לשלוח לעמיתים בעלי חשבון קטן עם יתרה צבורה הגבוהה מ-50 ש"ח ונמוכה מ-1,350 ש"ח המחאה בדואר. בעקבות הגידול המשמעותי בשיעור הכספים שנמשכו מחשבונות קטנים לאחר פרסום החוזר, נקבעו במסגרת תיקון החוזר, הוראות למתן הודעות לכלל העמיתים בעלי חשבון קטן (עד ליתרה צבורה בסכום של 8,000 ש"ח), בדבר זכותם למשיכת הכספים, וכן הוראות לגבי חובתה של חברה מנהלת לצרף למכתב המחאה שתאפשר לעמיתים למשוך את כספם, והכל בהתאם למועדים כמפורט בחוזר. החברה פועלת ליישום התקנות.

המצב הכספי של קרן הפנסיה

להלן הסבר להתפתחויות שחלו בסעיפי המאזן בתקופת הדו"ח ובפרט בעניינים הבאים :

א. שינויים בהתחייבות הפנסיונית

ליום			
31 בדצמבר	30 ביוני	30 ביוני	
2019	2019	2020	
אלפי ש"ח			
4,999,924	4,613,800	5,223,488	התחייבות לפנסיונרים
7,879,154	6,984,481	8,415,241	התחייבות לפעילים-זכויות שכבר נצברו
2,391,686	1,966,096	2,454,846	התחייבות לעמיתים לא פעילים

ב. גרעון אקטוארי

ליום			
31 בדצמבר	30 ביוני	30 ביוני	
2019	2019	2020	
אלפי ש"ח			
(1,241,996)	(1,285,968)	(1,081,418)	גרעון אקטוארי

לפרטים בדבר הגירעון האקטוארי והשימוש בכרית הביטחון, ראה פירוט בביאור 5 לדוחות הכספיים.

ג. השפעת שינויים בהנחות ובבסיסים האקטואריים

לא חלו שינויים מהותיים בהנחות ובבסיסים האקטואריים בתקופת הדוח.

ד. התפתחויות יוצאות דופן בהתחייבויות לעמיתים, הסיבות לכך והשפעתן

לא חלו התפתחויות יוצאות דופן בהתחייבויות לעמיתים בתקופת הדוח, למעט בנוגע לגרעון האקטוארי כמפורט לעיל.

ה. התפתחויות בהתחייבות הפנסיונית ובעודף ההכנסות על הוצאות

ליום			
31 בדצמבר	30 ביוני	30 ביוני	
2019	2019	2020	
אלפי ש"ח			
11,592,076	10,873,500	11,433,101	סך המאזן
11,549,644	10,868,480	11,387,303	התחייבות פנסיונית
1,628,367	903,442	(81,844)	עודף הכנסות על הוצאות (הוצאות על הכנסות)

תוצאות פעילות

א. מרכיבים עיקריים של דוח הכנסות והוצאות, לרבות הכנסות מהשקעות, עודף הכנסות מהשקעות ודמי ניהול
להלן פירוט נתונים כספיים עיקריים מדוח הכנסות והוצאות:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני				
שיעור מעודף הכנסות	2019	שיעור מעודף הכנסות	2019	שיעור מעודף הכנסות	2020	
%	אלפי ש"ח	%	אלפי ש"ח	%	אלפי ש"ח	
0.2%	3,206	-0.5%	(4,916)	7.0%	(5,729)	הכנסות (הפסדים) ממזומנים ושווי מזומנים
						מהשקעות:
47.1%	766,945	50.3%	454,601	(102.6%)	83,961	בניירות ערך שאינם סחירים
44.1%	718,409	40.8%	368,224	203.0%	(166,115)	בניירות ערך סחירים
4.3%	69,604	5.9%	53,198	32.8%	(26,820)	בפקדונות והלוואות
95.5%	1,554,958	97.0%	876,023	133.1%	(108,973)	סך הכל הכנסות (הפסדים) מהשקעות
						סיוע כספי מהאוצר בגין השנה הנוכחית
7.1%	116,356	6.1%	54,965	(68.6%)	56,180	
102.8%	1,674,519	102.5%	926,072	71.5%	(58,522)	סך הכל הכנסות
						הוצאות
2.8%	46,102	2.5%	22,600	(28.5%)	23,297	דמי ניהול לחברה המנהלת
0%	50	0.0%	30	(0.0%)	25	הוצאות אחרות
2.8%	46,152	2.5%	22,630	(28.5%)	23,322	סך כל ההוצאות
						עודף הכנסות על ההוצאות (הוצאות על הכנסות) מועבר לדוח התנועה בקרן הפנסיה
100.0%	1,628,367	100.0%	903,442	100.0%	(81,844)	

(1) הכנסות (הפסדים) מהשקעות :

א. **השקעה בניירות ערך שאינם סחירים** - לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2020, סך ההכנסות מהשקעות מניירות ערך שאינם סחירים הביא להקטנה של סך ההוצאות על ההכנסות. בתקופה המקבילה בשנת 2019 סך ההכנסות מניירות שאינם סחירים היווה כ-50% מעודף ההכנסות.

ב. **השקעה בניירות ערך סחירים** - לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2020, סך ההפסדים מניירות ערך סחירים גדול מסך מההפסדים לתקופה כאשר בתקופה המקבילה בשנת 2019 ההכנסות מניירות ערך סחירים הניבו תרומה של כ-41% מעודף ההכנסות. לפרטים נוספים בדבר התפתחויות בסביבה הכלכלית ובשוק ההון ראה סעיף 4 - סקירה כלכלית.

(2) עודף הכנסות :

ההפסדים נטו (עודף ההוצאות על ההכנסות) לשישה החודשים הראשונים של שנת 2020 מסתכם בכ- 82 מיליוני ש"ח לעומת עודף הכנסות על הוצאות של כ- 903 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ב. השפעה של תופעות או אירועים מיוחדים על תוצאות הפעילות

החברה מפוקחת על ידי הממונה על רשות שוק ההון האמון על פעילות הגופים המוסדיים הפועלים בשוק ההון בישראל ("הממונה"). החברה פועלת לניהול קרן הפנסיה בהתאם להוראות הדין הרלבנטיות לפעילותה. בהתאם לסמכויות הממונה, חשופה החברה, מעת לעת, להליכי ביקורת ואכיפה מנהלית מטעמו של הממונה. כמו כן, מתוקף היות החברה, חברה לניהול קרן פנסיה ותיקה הפועלת לניהול נכסי עמיתי קרן הפנסיה בנאמנות עבורם, חשופה החברה לטענות עמיתים ובכלל זה לתובענות ייצוגיות בעניינים הנובעים מהוראות הדין לפיהם פועלת החברה. לפרטים בדבר בקשה לאישור תובענה ייצוגית שהוגשה כנגד החברה, ראה ביאור 6 ג' לדוחות הכספיים של החברה המנהלת. במהלך הרבעון הראשון והשני לשנת 2020 חלה התפרצות של מגפת "הקורונה" במדינות רבות בעולם, כחלק מתהליך בלימת התפשטות נגיף הקורונה בישראל, ובדומה למדינות אחרות, נקטה ישראל בשורת צעדים, במסגרתם פרסם משרד הבריאות הישראלי סדרת מגבלות על פעילות והתנהלות כלל הציבור בישראל, אשר השפיעו באופן מיידי על פעילות המשק בכלל ועל שוק ההון בפרט. לפרטים נוספים בדבר השפעת הנגיף ראה באור 1 ה' לדוחות הכספיים של החברה המנהלת.

ג. שינוי מהותי ברווחי השקעות ביחס לתקופות קודמות

ראה פירוט בסעיף 3 (א) 1 לעיל.

ד. השפעת שינויים בהוראות הממונה על שוק ההון על תוצאות הפעילות

לפרטים בדבר טיוטת דוח ביקורת של הממונה שהוגשה לחברה, ראה ביאור 6 ה' לדוחות הכספיים של החברה המנהלת. לעניין פירוט השינויים בהוראות הממונה, ראה סעיף 1 לעיל.

ה. השפעת השינויים בהוראות המס של תוצאות הפעילות

לא היו שינויים בהוראות המס שהשפיעו על תוצאות הפעילות.

ו. עונתיות

ככלל, ההכנסות מדמי ניהול מקרנות הפנסיה אינן מתאפיינות בעונתיות; יחד עם זאת, קיימים חודשים מסוימים, המשתנים משנה לשנה, שבהם היקף דמי הגמולים עשוי להיות גבוה יותר, וזאת בעיקר לאור תשלומים חד פעמיים אשר משולמים על ידי המעסיקים (כגון תוספת הבראה) ואשר בגינם מופרשים דמי גמולים.

ז. שינויים בהיקף דמי הגמולים

לתקופה שהסתיימה ביום		
30 ביוני 2019	30 ביוני 2019	31 בדצמבר 2019
אלפי ש"ח		

215,447 91,544 86,203

דמי גמולים

ח. שינויים מהותיים בשיטת חישוב המאזן האקטוארי

לא חלו שינויים מהותיים בשיטת חישוב המאזן האקטוארי בתקופת הדוח.

ט. פרטים בדבר סכום דמי הניהול שנגבו מהמבוטחים

ראה פירוט בסעיף 3 א (2) לעיל.

2. סקירה כלכלית

2.1. התפתחויות בסביבה המאקרו כלכלית

פעילות הקרן ותוצאותיה מושפעות במידה רבה משווקי ההון, שיעורי הריבית, המצב הכלכלי, הפוליטי והביטחוני בארץ ובעולם, אשר משליך על נכסי הקרן, על היקף התביעות ועל עלויות שונות הכרוכות בתפעולה. כמו כן, להתפתחויות בתחום התעסוקה והשכר השפעה על פעילות הקרן. להלן התייחסות להתפתחויות מרכזיות בסביבה המאקרו כלכלית שהינן בעלות השפעה על פעילות הקרן.

2.1.1. התפתחויות במצב הכלכלי בישראל

2.1.1.1. התפתחות במשק ובתעסוקה בישראל

שיעורי הצמיחה וכן שיעורי ההשתתפות בכוח העבודה, שיעור האבטלה ורמות השכר משפיעים על היקף ההפקדות, בעיקר ואף עשויה להיות להם השפעה על היקפי התביעות.

צמיחה

על-פי נתוני הלמ"ס (אומדן שלישי לרבעון הראשון של 2020), ירד התוצר המקומי הגולמי ברבעון הראשון בקצב שנתי של 6.9%, במחירים קבועים ולאחר ניכוי השפעת העונתיות. זאת לאחר עליה של 4.6% (בחישוב שנתי) ברבעון הרביעי של 2019.

נתוני תעסוקה

ע"פ התחזית המאקרו כלכלית של בנק ישראל (יולי 2020), צפויה ירידה בתוצר של 6% בשנת 2020 בעקבות משבר הקורונה. בשנת 2021 צפויה התאוששות והמשק יצמח בכ-7.5%.

על פי נתוני סקר כוח אדם של הלמ"ס לרבעון השני 2020 (לעומת הרבעון הראשון של 2020):

- אחוז הבלתי מועסקים מכוח העבודה בקרב בני 15 ומעלה – 4.1% (3.5% ברבעון הקודם).
 - אחוז בני 15 ומעלה בכוח העבודה – 61.7% (62.7% ברבעון הקודם).
 - שיעור התעסוקה בקרב בני 15 ומעלה – 59.2% (60.4% ברבעון הקודם).
 - אחוז הבלתי מועסקים מכוח העבודה בקרב בני 25-64 – 3.4% (3.2% ברבעון הקודם).
 - אחוז בני 25-64 בכוח העבודה 78.8% (79.8% ברבעון הקודם).
 - שיעור התעסוקה בקרב בני 25-64 76.1% (77.3% ברבעון הקודם). ע"פ נתוני המחצית הראשונה של חודש יולי אחוז הבלתי מועסקים מכוח העבודה בקרב בני 15 ומעלה – 5.2%.
 - אחוז מכוח העבודה של הלא משתתפים בכוח העבודה שהפסיקו לעבוד בגלל פיטורים או סגירת מקום העבודה בחודשים מרץ-יולי 2020 + המועסקים הנעדרים זמנית מעבודתם כל השבוע בגלל סיבות הקשורות בנגיף קורונה + הבלתי מועסקים - 12.3% (11.8% במחצית השנייה של יוני 2020)
- בעקבות משבר הקורונה אשר נתן את אותותיו בעיקר בחודשים מרץ ואפריל, מספר הנעדרים מעבודתם (כל השבוע או פחות משבוע) מכלל המועסקים עומד נכון לסוף חודש מרס על 43% מכלל המועסקים (10.1% בחודש פברואר 2020).

נתוני האינפלציה, שער החליפין, שיעור הריבית והתשואות בישראל

- ברבעון השני ירד מדד המחירים לצרכן בשיעור של 0.7%. בשנים עשר החודשים האחרונים ירד המדד ב-1.1%.
- לפי תחזית בנק ישראל מחודש יולי, האינפלציה ב 2020 צפויה לרדת בכ- 1.1%.

התפתחות שיעור הריבית והתשואות

ריבית בנק ישראל עומדת על שיעור של 0.1%. לאחר שהופחתה בכ-0.15% במהלך הרבעון הראשון. בהתאם להערכת חטיבת המחקר של בנק ישראל מחודש יולי 2020, ריבית בנק ישראל צפויה להיוותר ברמה של 0%-0.1% בעוד שנה (רבעון שלישי 2021).
להלן נתוני הריבית חסרת הסיכון הצמודה בישראל (בהתאם לאג"ח ממשלתיות צמודות מדד) לטווחים שונים:

ריבית חסרת סיכון		טווח לפדיון
נכון ליום 31 בדצמבר	נכון ליום 30 ביוני	
2019	2020	באחוזים
(0.85)	(0.58)	5 שנים
(0.47)	(0.63)	10 שנים
0.31	(0.06)	20 שנים

ירידה בעקום הריבית ושינויים בתלילותו יש בהם כדי להביא בתנאים מסוימים להגדלת ההתחייבויות הפנסיוניות של הקרן. מאידך, ירידה כזו עשויה להביא לרווחי הון בצד הנכסים. מנגד, עלייה בעקום הריבית ושינויים בתלילותו עשויים להוביל לתופעה הפוכה. ההשפעה המשולבת תלויה במבנה הנכסים וההתחייבויות ובמאפייני השינוי בעקום.

2.1.1.2. התפתחויות בשוק ההון בישראל

להלן נתוני השינוי במדדי מניות ואג"ח עיקריים בישראל:

Q2		1-6		באחוזים
2019	2020	2019	2020	
3.6	1.0	9.2	-20.3	מדדי מניות בישראל
7.1	8.6	18.0	-14.9	ת"א 35
4.7	3.8	11.4	-18.0	ת"א 90
0.4	15.9	15.9	-11.1	ת"א 125
				ת"א צמיחה
				מדדי אג"ח בישראל
1.7	3.4	5.0	-1.7	כללי
2.0	1.3	5.9	-6.5	תלבונד צמודות
1.2	1.9	5.0	-6.4	תלבונד שקלי
2.1	4.0	5.7	0.9	ממשלתי צמוד מדד
1.4	3.0	3.7	1.9	ממשלתי שקלי
				מדדי מניות בעולם
2.6	14.7	14.7	-9.6	דאו ג'ונס
3.6	27.5	21.4	11.7	נאסד"ק
0.3	17.8	6.3	-5.8	ניקיי טוקיו
3.5	13.3	17.1	-17.5	קאק פריז
2.0	10.1	10.4	-18.1	פוטסי לונדון
7.6	24.7	17.4	-7.1	דאקס פרנקפורט
3.4	16.4	16.4	-7.5	MSCI WORLD

לתשואות בשוק ההון וכן לתשואה על נכסים אחרים (כגון: נדל"ן, קרנות השקעה ונכסי חוב לא סחירים) השפעה על נכסי הקרן ועל סעיף ההכנסות מהשקעות של קרן הפנסיה.

החציון הראשון של שנת 2020 הושפע באופן מהותי ממשבר הקורונה אשר שיתק את כלכלת העולם למספר חודשים ופגע מהותית בצמיחה העולמית. בחודשים האחרונים אנו עדים לתחילת יציאה מהסגר וההגבלות. כתגובה פעלו הממשלות והבנקים המרכזיים להוציא לפועל תכניות תמרוץ פיסקאליות ומוניטריות חסרות תקדים לתמיכה במשק ובשווקים.

ארה"ב – במהלך חודש מרס החלה מגמת האטה משמעותית בכלכלה, תוך השבתת מגזרים משמעותיים, שנמשכה לאורך מרבית הרבעון השני. הכלכלה האמריקאית התכווצה ברבעון השני בכ-32.9% (במונחים שנתיים) וה"פד" הותיר את הריבית ברמה של 0.25%-0.0%. בנוסף, המשיך הפד תכנית רכישת אג"ח חסרת תקדים בהיקפה ומבחינת תמהיל המוצרים הנרכשים, הכוללים אג"ח ממשלתי, אג"ח מגובה משכנתאות ואג"ח קונצרני. במקביל הפעיל הממשל הפדראלי תכנית תמיכה פיסקאלית, שכללה מענקים ותמיכה בהיקף של כ-3 טריליון דולר, במטרה לתמוך בעסקים שנפגעו מהמשבר, בתעשיות ששותקו, באזרחים ובמובטלים. לאחר שנים בהן שוק העבודה צמח ונמצא בשיעור אבטלה נמוך מאוד של כ-3.5%, זינק מספר המובטלים לכ-17 מיליון מובטלים בסוף יוני 2020, ושיעור אבטלה עמד על כ-11.1% (לאחר שבשיאו עמד על 14.7%).

במקביל ליציאה לפועל של צעדי התמרוץ המוניטאריים והפיסקאליים המשמעותיים לעיל, תיקנו השווקים ברבעון השני חלק ניכר מן הירידות ברבעון הראשון, זאת לאור השתטחות עקומות ההדבקה וניסיונות הפתיחה המחודשת של הכלכלה במהלך הרבעון השני.

בנוסף, חלה הרעה ביחסי ארה"ב וסין, על רקע התקרבות הבחירות לנשיאות בארה"ב (נובמבר 2020) וירידת אחוזי התמיכה בדונאלד טראמפ בסקרים וההאשמות של הנשיא טראמפ לגבי הסתרה של פרוץ אירוע הקורונה על ידי סין. נכון לכתיבת שורות אלו, ארה"ב וסין סגרו קונסוליות ונציגויות אחת של השניה ונקטו במגבלות יצוא שונות ופגיעה במעמד האוטונומי של הונג קונג.

אירופה – כל מדינות אירופה סבלו מהתפשטות הקורונה ביבשת, כאשר המוקדים המרכזיים של המגיפה הינם איטליה, בריטניה וספרד. מדינות אירופה נקטו בצעדי סגר ובידוד חברתי מחמירים, שהביאו להתכווצות כלכלת אירופה ב-12.1% ברבעון השני (במונחים רבעוניים). במהלך חודש יוני, לאחר שמרבית מדינות אירופה השתלטו על התפרצות המגיפה והצליחו לשטח את העקומה, החלו המדינות בהסרת המגבלות, הפחתת הדרישות לבידוד חברתי ואף פתיחת מעברי גבול בין מדינות אירופה. הבנק המרכזי האירופי השיק תכניות רכישת נכסים בהיקף של 1.1 טריליון אירו, הסיר את מגבלת הרכישה מסדרות אג"ח והשיק תכנית הלוואות בתנאים מקלים. בנוסף השיקו מדינות האיחוד האירופי תכניות תמרוץ פיסקאליות בהיקף של 3.2 טריליון אירו לתמיכה בעסקים וסקטורים שנפגעו ממשבר הקורונה וסיוע לאזרחי מדינות האיחוד ובנוסף לראשונה השיקו תוכנית תמרוץ משותפת המבוססת על הנפקת אג"ח משותף של מדינות האיחוד בהיקף של 750 מיליארד אירו שכוללת מענקים והלוואות למדינות השונות. שיעור הריבית נותר ללא שינוי, אולם הוחלט להקל עוד יותר על הבנקים לקבל מימון על ידי העמקת הריבית השלילית בה הם לווים.

סין – המדינה הראשונה שחוותה את התפרצות הנגיף ובין הראשונות שחזרו לשגרה עוד בתחילת הרבעון השני. ברבעון השני התרחבה כלכלת סין בקצב של 11.5% (במונחים רבעוניים). בתקופה זו הממשל הסיני תמך את הכלכלה הסינית באמצעים פיסקאליים שכללו השקעה בתשתיות, תמיכה בממשלות המקומיות, הפחתת מסים ודחיית תשלומי הלוואות. הבנק המרכזי השיק תכניות לתמיכה בניזילות והפחתת שיעורי הריבית. בנוסף (וכאמור לעיל) חלה הרעה ביחסים בין סין וארה"ב.

[הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי SOX302:](#)**הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי****5.1 הוראות הממונה לגבי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי**

הממונה פרסם בשנים האחרונות מספר חוזרים (להלן: "חוזרי הממונה") שנועדו ליישם את דרישות סעיף 302 וסעיף 404 של ה-SOX Act, בחברות ביטוח, בחברות המנהלות קרנות פנסיה וקופות גמל, בקרנות פנסיה ובקופות גמל (להלן: "הגופים המוסדיים").

בהתאם כללה החברה המידע בכפוף להוראות הדין והדיווח ובמועדים כפי שנקבעו בהוראות אלו.

5.2 סעיף 302 וסעיף 404 של ה-SOX Act - אחריות ההנהלה לגבי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

בהתאם לחוזרי הממונה, המבוססים על סעיף 302 וסעיף 404 של ה-SOX Act, וכפי שפורט בדוחות הדירקטוריון הקודמים של החברה, החברה פעלה ופועלת באופן שוטף ליישום ההליך הנדרש בהתאם להוראות האמורות, שכולל בחינה של תהליכי העבודה והבקורות הפנימיים המבוצעים, וזאת על פי השלבים ובמסגרת המועדים שנקבעו בחוזרים. במסגרת זאת, אימצה החברה את מודל הבקרה הפנימי של Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO), המהווה מסגרת מוגדרת ומוכרת המשמשת לצורך הערכת הבקרה הפנימית.

הנהלת הגוף המוסדי, בשיתוף המנכ"ל ומנהל הכספים של הגוף המוסדי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הגוף המוסדי ומנהל הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי הינן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

במהלך הרבעון המסתיים ביום 30 ביוני, 2020 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי.

הצהרות המנהלים, בהתייחס לתהליכים הרלוונטיים, בהתאם לחוזרי הממונה, מצורפות להלן לאחר דוח דירקטוריון זה.

עתודות קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ

17.08.2020

שם התאגיד	תאריך
<p>_____</p>	<p>תפקידים : יו"ר דירקטוריון</p>
<p>_____</p>	<p>מנהל כללי</p>
	<p>שמות החותמים : 1. דורון סט 2. שלום בן עיון</p>